

Ese de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominéc'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr. 1277. Plen.
1873

Cerculariu.

catra tóte oficiele protopresbiterali si parochiali si catra inspectoratele cercuali de scóle din partile ce apartieniu la consistoriulu eparchialu din Aradu.

Charti'a Escelentiei Sale Preasantitulu Domnu archiepiscopu si motropolitu Procopiu Ivacicoviciu, din 16|28. Septembree a. c. Nr. 202. AEM. prin carea face cunoscutu clerului si poporului din eparchi'a aradana intrarea sa in functiunea de archiepiscopu alu Transilvaniei si metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Unguri'a si Transilvani'a, totu-odata ca episcopulu de mai nainte alu eparchiei aradane se desparte de turm'a ce o a pastoritu pana acumu, spre scire, acomodare si respective spre publicare in biserica se tramite tuturoru oficieloru protopresbiterali si parochiali precumu si inspectoratelor cercuali de scóle, cu acea insemnare: ca pana la deplinirea scaunulu episcopescu alu eparchiei aradane devenitu in vacantia, trebile eparchiali pentru partile, ce apartieniu aici le va conduce acestu consistoriu in sensulu §-lui 98 din statutulu organicu; ér preotimea parochiala va avé in santele rogatiuni a pomeni pre „Prea santitulu archiepiscopu si metropolitulu nostru Procopiu”

Aradu, din siedinti'a plenaria tienuta la 1/16 Octobree, 1873.

Consistoriulu eparchialu greco-orientalu romanu din Aradu.

Nr. 1333. Plen.
1873.

Cerculariu

catra preotimea si sínódele parochiale din cerculu electoralu alu Lipovei Nr. XII.

Dupace deputatulu mirénu alesu la sinodulu eparchialu in cerculu electoralu alu Lipovej, Georgiu Berariu, a renunciatu la mandatulu seu, — in urmarea conclusulu sinodulu eparchialu din 18/30. Aprile a. c. Nr. 49. se ordina alegere noua de unu deputatu mirénu in numitulu cercu, si spre scopulu acest'a se dispunú urmatóriele:

1 Cerculu electoralu, loculu centralu pentru scrutiniu si comisariulu consistorialu remanu totu asia, precumu au fostu la alegerea din urma si precumu se vede din cerculariulu episcopescu emisu in 8. Februariu a. c. Nr. 182. pres.

2. Cu strens'a observare a procedurii normate in §. 91 din statutulu organicu, si cu reflectare la cerculariulu episcopescu provocatu mai sus, astadata se va alege in cerculu acest'a numai unu deputatu mirénu la sinodulu eparchialu.

3. Dumineca in 21. Octobree vechiu a. c. se va tiené in fiesce-carea comunitate bisericésca din acestu cercu

sinodu parochialu pentru alegerea deputatulu sinodalu mirénu, si acést'a se va publicá in fiesce-carea biserica cu optu dile mai nainte, adeca in 14 Octobree v. a. c. conformu §-lui 9 din statutulu organicu.

4. In alta Dumineca, adeca in 28. Octobree vechiu a. c. la 11. óre nainte de médiadi barbatii de incredere ai senguraticelorú sínóde parochiali se voru infatisiá cu protocólele de alegere sigilate la comisariulu consistorialu Georgiu Fogarasi in Lipov'a, si efectuindu scrutinarea, voru dá alesulu deputatu credentionalu cu valóre pentru periodulu sinodalu de trei ani, adeca 187³/₄—187⁵/₆.

Aradu, din siedinti'a plenaria tienuta la 1/16. Octobree, 1873.

Consistoriulu eparchialu greco-orientalu romanu din Aradu.

1331
1873—Pres.

Senatulu strinsu bisericescu alu Consistoriulu nostru aradanu pentru pertractarea mai multoru obiecte de urgentia ce cadu in acestu resortu, se va intruni Joi la 11/23 Octobree a: c: in siedintia estraordinaria.

Despre ce respectivii DD. asesori consistoriali spre scire si acomodare prin acést'a suntu incunoscintiati.

Aradu, 5. Octobree 1873.

Mironu Romanulu m. p.

Arhimandritu si vicariu episcopescu.

PARTE NEOFICIALE.

Aradu, 5/17 Octobree 1873.

Cu tóte ca siedintiele consistoriale au caracteru de siedintie secrete: totusi nu numai la noi in Aradu, ci si intr' alte locuri s'a facutu esceptiune pentru siedintiele plenarie, adeca s'a datu intrare si altor'a afara de asesorii consistoriali, si conclusele de interesu comunu s'au strecuratu numai decátu la publicu chiaru si pe calea reporturiloru diurnalistiche. De aceea socotimu, ca nu vomu comite nici o indiscretiune facia cu consistoriulu nostru de aici, deca din celea ce s'au petrecutu in siedinti'a consistoriala plenaria de ieri, pe temeiu informatiuniloru autentice vomu reproduce in fóia nóstra unu actu, ce credemu va fi de interesu pentru lectorii nostri.

Escelenti'a Sa archiepiscopulu si metropolitulu nostru Procopiu Ivacicoviciu, care acumu de mai multe dile se afla intre noi, ieri dupa 9. óre in calitate de metropolitu si ca fostulu pana acuma episcopu diecesanu alu Aradulu, infacisianduse in persóna la acést'a siedintia si ocupandu locu in fruntea mesei consistoriali, cu cuvinte vli parintesci notificá consistoriulu: ca dupa mutarea din viétia a nezeuitatulu archiepiscopu si metropolitu Andreiu baronu de Siagun'a, congresulu nationalu alu provinciei nóstre metropolitane convocatu la Sibiiu pe 26. Augustu

cal. v. a. c. după normele statutului organicu l'a alesu pre Escelenti'a Sa de arhiepiscopu si metropolitu; ér Maiestatea Sa c. r. si apostolica cu preanalt'a resolutiune din 17. Sept. a. c. s'a înduratu preagratiosu a intari acést'a alegere; prin urmare Escelenti'a Sa fû introdusu prin congresulu nationalu bisericescu in scaunulu metropolitanu, in ¹⁶/₂₈. Sept. a. c. a intratu in functiune ca arhiepiscopu alu Transilvaniei si metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a; facû apoi cunoscutu Escelenti'a Sa: cã prin acést'a stramutare devenindu vacantu scaunulu episcopescu alu eparchiei Aradului, Escelenti'a Sa cu datulu intrarii sale in functiune de metropolitu, adeca in ¹⁶/₂₈. Septembrie a. c. Nr. 202. AEM. a emisu o chartia pastorală catra clerulu si poporulu eparchiei aradane si totu-odata o notificare catra ambele consistorie ale eparchiei acesteia, prin care aducendu la cunoscintia publica stramutarile intemperate, conducerea trebiloru eparchiei in acestu modu veduvite pana la deplinirea scaunulu episcopescu, o a predatu in sensulu statutului organicu consistorieloru respective sub presidiulu Dlu archimandritu Mironu Romanulu, pre care inca sub 24 Ianuaru 1872 l'a denumitu de vicariu episcopescu pentru trebile eparchiei intregi, poftindu totu-odata pre ambele consistorie a face Escelentiei Sale in mutua contielegere propunerile necesarie pentru convocarea sinodului eparhialu spre jalegere de episcopu; in fine Escelenti'a Sa metropolitulu dandu expresiune firmei sperantie, cã veduvitul scaunu episcopescu de aici se va depliní asia, după cumu e de doritu in interesulu generalu alu bisericeii si de osebi interesulu eparchiei veduvite, indreptã catra consistoriulu acést'a cuvinte de despartire, multiamindu consistoriulu pentru spriginirea, ce i a datu ca episcopulu diecesanu intru guvernarea eparchiei, si pe langa inpartasirea binecuvintarii arhieresci sè recomandã dragostei si aducerii a minte din partea consistoriulu.

La acestea cuvinte insocite de lacrimile adencu simtitei doreri de despartire, Domnulu archimandritu si vicariu episcopescu Mironu Romanulu, ca presedintele consistoriulu rostí catra Escelenti'a Sa metropolitulu urmátorele: „In momentulu acést'a solenu, candu Escelenti'a vóstra, cã noulu arhiepiscopu si metropolitu alu provinciei nóstre metropolitane, ne fericiti cu inalt'a presintia personala, si ca episcopulu de pana acumu alu eparchiei aradane ni adresati cuvinte dulci, cuvinte mangaetórie, cuvinte de despartire, — veti vedé Escelenti'a vóstra pe fetiele tuturor membriloru consistoriali adunati aici, retiparita simtirea, de care sunt petranse anemele nóstre, candu Escelenti'a Vóstra, preabunulu nostru arhiereu, ve despartiti de noi si de eparchi'a ce o ati pastoritu pana acuma. Durere se numesce acést'a simtire, adeverala si profunda durere; pentru cã in restimpulu de 20. de ani, precãtu ne ati pastoritu, amu cunoscutu anim'a cea nobila anim'a parintésca ce o ati avutu totudeun'a catra fii sufelesci ai Escelentiei Vóstre din acést'a eparhia; amu vediutu, amu recunoscutu si amu adóratu ingrigirile si fatigiele Escelentiei Vóstre pentru binele si prosperarea eparchiei nóstre; ér acumu chiamanduve provedinti'a dumnedieésca la o demnitate mai inalta, la demnitatea de arhiepiscopu alu Transilvaniei si metropolitu alu provinciei nóstre metropolitane: noi aici remanemu orfani, indepartati de bunulu nostru parinte de pana acumu, si cuprinsi de ingrigiri serióse pentru sórtea eparchiei nóstre in venitoriu. — Déca in acést'a durere a nóstra potemu avé si mangaere: aceea ni vine din cuvintele parintesci ale Escelentiei vóstre si din aceea considerare: cã desi Escelenti'a vóstra ve despartiti de noi si de eparchi'a nóstra: remanemu totusi conformu canóneloru bisericesci in strinse legaturi ierarchice cu Escelenti'a Vóstra ca

cu noulu nostru metropolitu, si suntemu incrediuti deplinu: cã parintésca dragóste si ingrigire, ce ni o ati aretatu pana acumu, va remané cu noi si după indepartarea Escelentiei Vóstre la noulu scaunu arhierescu. — In acést'a mangaere si in devotamentulu nostru, ce-lu pastramu Escelentiei Vóstre pentru totu deun'a recomandandune si de aci nainte dragostei si bunevointiei parintesci, rogamu pre atótpoterniculu Ddiu: ca pre Escelenti'a Vóstra spre binele si folosulu santei nóstre bisericeii se ve tiena in cea mai buna sanetate la multi-multi ani!

Rostirea acést'a acordata de voturile calduróse ale tuturor membriloru consistoriali, Escelenti'a Sa metropolitulu o considerã si o primí dreptu resunetu din partea consistoriulu si a credintiosiloru din eparchi'a intréga la despartirea sa de scaunulu acestei eparchie, multiamí pentru alipirea aretata catra Densulu, asecurã de nou consistoriulu tóta bunavointi'a sa, si i dedú binecuvintare arhierescã; apoi intre urari vie pentru indelung'a viétia a Escelentiei sale repetite din partea consistoriulu, parasi siedinti'a.

Dupa aceste Dlu archimandritu si vicariu episcopescu Mironu Romanulu ocupandu locul presidialu dechierã siedinti'a de deschisa, si se decise nainte de tóte, ca bunatarea Escelentiei sale noulu arhiepiscopu si metropolitu alu nostru Procopiu Ivacicoviciu, aretata catra consistoriulu acést'a la despartirea sa de eparchi'a Aradului, in rondulu celoru espuse sè se eterniseze la protocolu dinpreuna cu cuvintele rostite de Preacuviosi'a sa parintele archimandritu si vicariu, ca o spresiune via a simtieminteloru de care consistoriulu si credintiosii din eparhia sunt petrunsi in momentulu acestei despartiri.

Nu voimú a obosi atentiunea lectoriloru nostri, cu enararea tuturor celoru petrecute in siedinti'a de facia a consistoriulu plenariu, decãtu notificãmu pe scurtu cã obiectulu celu de mare insemnatare, desbatutu cu tóta interesarea membriloru consistoriali, este terminulu pentru alegerea noulu episcopu, ce s'a defiptu pe **11. Noemyre a. c. st. v.** cu privire la §-lu 90. din statutulu organicu si in consonantia cu canonulu 25. alu sinodulu ecumeniculu din Calcedonu, carele prescrie: „ca eparchi'a veduvita sè-si capete in trei luni pre episcopulu seu“. Pe terminulu acést'a dara are sinodulu electoralu sè se intrunésca la resiedinti'a episcopésca, respective in biserica catedrala din Aradu conformu provocatulu §-fu din statutulu organicu, ca sè aléga pentru veduvit'a eparhia a Aradului pre mirele care după vocatiune si rezultatulu lucrariloru de pana acuma se va socoti de mai aptu pentru chivernisirea casei lui Ddiu.

Mici notiuni de igiena fisica

de Debay.

Escesele in *prea multu* ca si in *prea pučinu* totu d'a una suntu prejudicióse organizatiunei omenesci. Acésta axioma ar trebui se fã gravata in inim'a fã curia si sei servésca de basã pentru conduit'a sa. Intrebuintiarea rationabila a facultatiloru morali si fizice, usulu moderatu de bunurile traiului, conformu cu positiunea sociala ce fie care ocupa, facilitéza joculu organeloru, intretienu simpatiele armóniése dintre densele, ni dau sanetatea si fericirea, si lungescu dilele frumóse ale junotie, tesauru preciosu risipitu cu atãta inprudentie de cea mai mere parte din ómeni.

Locuinti'a.

Locuinti'a trebuie se fie aeratã bine spaciósa, fara umediãla, departe de ori ce vétã de infectiune, precumu: deposite de mardarii, gunóie, ape statatóre, si mai cu séma de acele usine de unde esu atãtea emanatiuni periculóse.

Camer'a de culcare trebuie se posedeze celu pučinu 40 de metre cubice de aeru pentru douo persóne, ca nu cumva nóptea,

fiindu ferestrele inchise, sè se strice aerulu prin respiratiune si di feritele emanatiuni ale corpului. Aerulu camereloru de culcare trebue reinoiu in ori ce anotimpu.

Vestmintele.

Vestmintele amenduroru sexeloru trebue sè fie destulu de largi spre a nù impedece organele in diferitele loru miscari. Dupa anotimpuri, ele voru fi gróse sèu subtiri; inse escesulu sè se evite in ambele casuri. Vestmintele prea calduróse au inconvenientulu de a face corpulu mai impresionabilu la frigu, si suntú caus'a de si indopartata, a acelor numeróse bóle ce provinu din oprirea sudorii. Esperinti'a dilnicà probéza cà persónele deprinse de timpuriu cu vestminte usióre resista multu mai bine variatiuniloru atmosferei.

Albiturele de pe corp se voru schimbá de doue ori pe septemana, si déca e nevoe si mai desu. Mod'a de asi strengere midiloculu, de asi periclita ficatulu, spre a avea un'a talia subtire, pentru barbati este cu totulu ridicula, ér femeiloru nu li dá nici un'a atractiune. Unu peptu largu si frumosu trebue sè se termine prin niscè cóste proportionate, si sè nu fie gatuitu la basa ca unu fusu. Acestu obiceiú periculosu, isvorulu atátoru bóle, produce vorbirea din corsetu.

Intrebuintiarea acestei haine, cându este facutá reu, oferosce un'a multime de inconveniente. Corsetele cu óse suntú totu asia de periculóse pentru domnióre ca si fasia pentru copii. Din caus'a corsetului intalnesci in orasie atátea pepturi strinse si diformate la basa; din causá sa vedi gatulu domnióreloru din orasie de la 18—20 ani lipsitu de grosimea si trasaturele tiépene ale gatului tieranceloru. Corsetulu, cea mai mare parte, face ca femeile din orasie se fie asia de sfersite si schingiuite. Corsetulu face pe atátea se móra de offica. Corsetele fara óse suntú igienice si servescu a d'a forma corpului, fara alu stringe si ai oprè diferitele miscari. Ar fi de doritu ca mamele sè se convinga de periculele corsetului cu óse, si se'lu interdica fiiceloru sele. Ar fi asemenea de doritu ca barbati se opréca pe femeile loru, mai alesu cându suntú in positiune, de a purtá corsetu.

Esercitie si repausu.

Actiunea musculara este indispensabila pentru intretinerea sanetatii, cáci ea pune in miscare tóte organele si favoriséza functiunile loru. Pentru cei bogati, preambllarea pe josu, calare, dantiulu, scrima, venatórea, voiagiurile, sunt atátea midilóce proprii spre a desvoltá, spre a sustienea energia vitala. Pentru cei seraci, esercitiulu este lucrulu loru de tóte dilele; si se credu fórté fericitu candu nu suntú obligati a impinge acestu esercitiu pana la un'a ostenála escesiva.

Dupe exercitiu repausulu este necesariu spre a dá corpului timpu se-si repareze perderile, si repausulu trebue se dureze atátu cátu trebue spre a si linisci ostenála.

In genere, trebue sè se inceteze cu lucrulu indata ce ostenála face miscarile greóie: acésta este un'a regula de igiena pe care ar trebú se o urmeze ori ce omu; cáci, déca repausulu nu a fostu de ajunsu spre a produce un'a reparatiune complecta, si se adaoge pe fie care di none ostenele, ecuilibrulu forceloru se distruge si indata sosese bóla.

Alimente si beuturi.

Ele trebue se fia totd'aun'a de cualitate buna si in cantitate moderata, astfelu ca digestiunea sè se faca repede si usioru. Nimicu nu este mai periculosu pentru sanetate de catu lacomia: escesele de mancare si beuturi ostenescu stomaculu si producu indigestiuni.

Cei mai celebri medici vechi si moderni recomanda cam in acestu modu igiena relativa la alimente si beuturi.

— Se alegi bucate de cualitate buna si usióre de mistuitu.

— Se-ti regulezi pe cátu se póte óra mesei si se nu te fortezi a manc'a déca nu simti necesitate.

— Se mananci incetu si se mesteci bine, ca bucatele, bine mestecate si salivate, se dea mai pucinu de lucru stomacului.

— Se lasi intre fia care mancare unu intervalu de cinci pana la sieseóre cáci stomaculu are trebuintia de repausu, ca si celalalte organe cu functiuni intermitente.

— Se amesteci pe cátu se póte carnurile cu vegetale; omulu fiindu omnivoru, unu nutrimentu esclusive animalu sèu vegetalu, nui este asia de favorabilu ca aceste doue specii de nutrimente combinate intinunu modu rationalu.

— Se nu mananci nici un'a data prea multu; din contra, se te scoli de la mésa pucinu cam flamandu.

— Se refusi tóte alimentele de venatu, diresa si aromatizate, cari producu unu apetitu prefacutu. Astfelu de alimente iritéza stomaculu si in cele din urma ilu facu trándavu.

— Se evitezi ori ce mésa copiósá; un'a prea mare varietate de bucate este stricaciósá.

Alimente si beuturi.

— Se intrebuintiezi cu moderatiune vinu si ori ce beutura de fermentatiune. Se proscii ori ce specia de licueruri, sèu celu pucinu se iai fórté pucinu dupa mésa, dér nici un'a data pe stomaculu голу. S'a demustratu cà intrebuintiarea si mai alesu abusu beuturiloru spirtóse vatema mai multu senetatea de cátu ori ce alta cauza ordinaria de máladia. Actiunea acestoru beuturi nu se marginesce numai in iritarea, sbarcirea membranei mucóse a stomacului, in distrugerea fortiei sele digestive, in causarea de dureri gastrice cronice in viitoriu; dér esercita funest'a loru influentia si asuprá creerului; in acestu casu inteligentia amortiesce pucinu cáte pucinu; beutoriulu devine stupidu, in acea stare de abrutisare a carei esemple din nenorocire suntú fórté numeróse in clasa poporului.

— Se faci pucinu esercitiu inainte si dupe mésa: inainte, spre a'ti marí apetitul; la urma, spre a'ti favorisá functiunea digestiva.

— Dupa un'a mésa copiósá se nu lucredi nici un'a data cu spiritulu.

— In fine, persónele ce obicinuescu a ciná, trebue se manance fórté pucinu, si doue óre minimum inainte de culcare.

Veghiarea si Somnulu

Tóte fiintiele, de la vegetalu la omu, suntú supuse marei legi a veghiarii si somnului.

Veghiarea este timpulu vietiei active, sèu a intrebuintarii fortieloru; somnulu a vietiei pasive, a reparatiunii.

Somnulu este absolutu necesariu pentru repausarea sistemului locomotoru si reparatiunea perderiloru fluidului nervosu din timpulu veghiarii.

Somnulu este cu atátu mai reparatoriu cu cátu va fi mai liniscitu. Din contra déca va fi greu agítatu, nu face nici un'a reparatiune. Trebue sè se caute si sè se descopere causele acestei schimbari spre a le combate imediatu prin midilóce igienice si medicale; caci lipsa de somnu nu intardie a vatemá sanetate; omulu atunci parascesce domeniulu igienei spre a intra in alu patologiei.

Celobruulu medicu Hufeland dice:

— Lipsá de somnu uséza iute fortiele interióre si esterióre; nimicu nu conduce mai siguru la un'a betranetiá prematarata.

Astfelu, omulu care se dá de buna voe sèu silitu la nisce lucrári escesive a corpului si spiritului, si care nu dá somnului timpulu necesaru spre a repara ostenelele morale si fisice, va suferi cátu de curendu tristele i consecintie.

Dér, déca lipsa de somnu compromite sanetatea, escesulu contrariu este totu atáta de stricaciosu. Omulu care abuséza de somnu devine molatecu, lenesia, apaticu; la elu fortia vitala se miesiuréza, sensibilitatea se slabesce, diferitele circulatiuni ale corpului lancezescu, umediecele se producu greu, si cáte un'o data inchidu canalele loru, ceea ce aduce congestiuni si disordine grave.

Timpulu pentru somnu — Naturá insasi aréta tuturoru fiintieloru timpulu ce trebue se'lu consacrezu somnului si veghiarii. De la resaritulú sórelui si pana la apusulu seu este timpulu de lucru; órele in cari emisfera nóstra e acoperita de intunerecu trebue consacrate repausului.

In o anume clasa a societatii este obiceiulu a se converti acésta ordine naturala; veghiéza nóptea si dormu diua, aceea ce nu è totu un'a pentru sanetate. Astfelu sè se compareze figurele jigarite a slabeloru orasiance cu feciele pline a tieranceloru robuste, si sè se judece cari au constitutiune mai vigorósa si un'a sanetate mai buna.

Durat'a somnului. — In genere durat'a somnului trebue sè se marginésca de la 6 la 7 óre, nici un'a data peste 8 óre. Scóla de la Salerno, care avé cáte o data dreptate, dice 5-6 óre de somnu suntú de ajunsu pentru persónele mature; — 6-7 óre pentru tineri. — a dormi 8 óre insemnéza a dá un'a óra lenii.

Midilócele igienice spre a 'si procurá unu somnu liniscitu si bine facatoriu se resuma in acestea.

— Se nu te culci cu stomaculu prea incarcatu cu bucate.

— Se alungi ideile triste ce au turmentatu spiritulu in timpulu dilei, si cari pricinuescu visuri agitate si greutate.

— Pucina lectura, amúsánta si scurta, reusiesce la multe persóne candu se culca, de a chiamá somnulu.

— Persónele nervóse, supuse uneori la insomni lungi, potu se intrebuintieze bai'a calda inainte de culcare; dér acestu midilóca sè se intrebuintieze numai atunci candu nu voru fi isbutitu celalalte midilóce igienice.

— Camer'a de culcare se fia spaciósa, fara umediéla séu vre unu mirosu, fie chiaru placutu; se scie cá parfumurile si florile causéza unu somnu agítatu, dureri de capu si chiaru insomnia.

— Patulu sè nu fia nici prea móle, nici prea tare, nici prea caldu, nici prea rece; corpulu sè se póta intinde in elu orizontalmente, capulu fiindu pucinu radícatu.

Dér lucrulu de capetenia spre a capetá somnulu doritu, este activitatea física in timpulu dilei, liniscea spiritului si pacea in familia.

Baiele, lautorile. etc. suntu un'a parte importanta a igienei private.

ESERCITIULU INTELIGENTIEI.

Superioritatea omului si a femeiei asupr'a celorlalte fiintie depinde de la mai marea dezvoltare a organului cerebralu. Deci ei trebuie sè 'si exerciteze necontentitu acéstu organu si sè 'si maréscu cerculu ideiloru loru. La acestu resultatu se póte ajunge prin studiu; dér studiulu tot d'aun'a trebuie sé fie moderatu; trebuie a se intrerumpe lucrarea intelectuala indatu ce incepe ostenéla.

Cultur'a spiritului desvólta tóte facultatile, memori'a, judecat'a, ratiunea etc.; ea radica sufletulu, desvólta sentimentele frumóse, inobiléza inim'a si dirige pe calea binelui. Ea ne face buni, amabili, utili si iubiti de semenii nostri; ea strange legaturile ce unesc pe toti si 'i face a dá un'a educatiune buna copiiloru loru, datoría sacra a ori carui cetatiénu ce se crede solidariu cu tier'a sea. In fine cultur'a spiritului este isvorulu a unei multimi de placeri si fericiri, de care fiint'a cea ignoranta remane totu d'auna straina.

Femei! Barbatii! cultivate bine spiritulu. Póte cineva strelicu prin ornamente, dér nu va placea de cátu prin spiritulu seu. Spiritulu dá viétia corpului, animéza si infrumsetiéza fisionomia, inpodobesce pe femeea cea mai urita de la natura; spiritulu casciga totu pe pamentu, amoru, onoruri, gloria si avutiile „Vocea Covurluiului“.

VARIETATI.

(†) **Necrologu.** *Iustinu Munténu*, preutu gr. or. in Jenopolea, dupa unu morbu greu de tifusu, la 11. Sept. a. c. in etate de 30 ani — si-dete sufletulu in manele Domnului, lasandu-si in doliu soci'a si 3 prunci. Inmormentarea i-s'a facutu intre condolinti'a rudeniiloru, amiciloru si a poporeniloru. Siese preuti au radícatu sicriulu cu remasitiile pamentene, si stramutati prin credintiosii poporeni, — le-a petrecutu la locul de odihna. — Fericitulu a fostu preutu consciu chiamarei si fiu credintiosu natiunei sale.

Fia-i tierin'a usióra si memoriá binecuvéntata!!

Concursu.

3

In urm'a contielegerei avute cu inspectorulu cercualu, — din partea comitetelor parochiali se escrie concursu pentru deplinirea posturilor invetiatoresci in urmatóriele comune:

1. Cheriu, emoluminte: cortelu liberu cu gradina, 60 fl. v. a. 10 cubule de bucate si 1/2 sesiune de pamentu.

2. Hidisielulu superioru, cu cortelu liberu si gradina, 50 fl. v. a. 12. cubule de bucate si pamentu de 3 cubule.

Doritorii de a ocupá aceste posturi invetiatoresci suntu poffiti a-si tramite petitiunile instruite cu documinte despre portarea morala si calificatiunea receruta, — la inspectorulu subscriu in Oradea-mare, pana in 7. octobre a. c. st. v.

Pentru comitetele parochiali

Oradea-mare 20, Septembrie 1873.

Nicolae Zigre m. p. inspectoru cercualu.

Concursu.

2

Pentru statiunile invetiatoresci din Cerculu inspec. Rabagani.

1. S. Lazuri, cu emolumintele: 100 fl. 6. cub. de bucate 6° de lemne.

2. Iosani-Goil'a emolum. 66. fl. 66 cr. 6. cub. de bucate si 3° de lemne.

Competitorii au asi tramite recursurile sale instruite in modu recerutu pana la 10. Octobre vechiu la subscriulu in Ds. Forro-postá ult. Belényes.

Ds. Forro in 25. Sept. 1873.

Din incredintiarea respectiveloru comitete parochiali **Vasilii Papp** insp. scol. in cerculu Rabagani.

CONCURSU

3

pentru parochi'a, din comun'a P. Susagu, si filialu Talmaciu; cu care suntu legate urmatórele emoluminte pamentu aratoriu de 6 cubule de samenatura, birulu dela 260 ase cate un'a mesura cucuruzu stólele indatinat si cortelulu sase esarendá.

Doritorii, suntu avisati a-si tramite recursurile instruite in sensulu statutului organicu sub adresá comitetului parochialu subscriulu administratoru protopopescu in Beliu pana in 14/26 Octobre pe care diua e defipta alegerea Beeliu 16/28 Sept. 1873

comitetulu parochialu

In contielegere cu mine Ioanu Capitanu adm. protop

Concursu

2

Prin Sententi'a Consistoriulu dto. 12/7 a. c. Nr. 526/207 scol. amovenduse, invetiatoriulu din Ostrovu, din postulu seu invetiatorescu, pe statiune'a acést'a, se deschide Concursu pana la 28. Octom. a. c. st. v. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele suntu 84 fl. v. a. 15 meti de gráu, 24 meti de cucurudiu, 50 f. de sare 100 f. de clisa. 15 f. de lumini, in pamentu 2 Iugere de fenatie, 2 Iugere de aratura estravilanu, 1 Iugeru intravilanu si 8 orgii de lemne din care e a se incaldí si scól'a.

Doritorii de a ocupá, acést'a statiune au a si tramite recursurile sale inspectorelui cercualu de scóle, in Bacame-reu, posta u. *Kápolnás*

Ostrovu 24. Sept. 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Laurentiu Barzu** Inspector cerc. de scóle

Concursu.

3

Fiindu postulu invetiatorescu din opidulu montanu Baitia (*Rézbánya*) cerculu vascohului comitatulu Bihar inca de mai multi ani in vacantia. s'a deplinitu numai prin onu preotu localu — a cumu se escrie Concursu pre lunga urmatórele emoluminte.

a. Cortelu liberu.

b. Salariu anuale in o suma de 200 fl. v. a. care se va solvi in rate trilunarie.

c. Venituri cantorali.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a produce: Testimoniu despre absolvirea sciintieloru pedagogice, testimoniu de calificatiune si documentu despre conduit'a si portarea morala. — Petitiunile astfelu instruite si adresate comitetului subscriu, suntu ase tramite pana la 7 octobre cal. vechiu, candu va fi si alegerea.

Mai de parte dela nou alesulu invetiatoriu se poftesce ca pelinga limb'a materna romana sè scie scrie si vorbi inca limb'a magiara si cea germana.

In fine competintii suntu poffiti ca pana la alegere in o domineca séu serbatóre sè se presente in sant'a biserica gr. or. din locu pentru ca sè-si dovedésca deprinderea si versarea in cantarile bisericesci si tipicu.

Baitia (*Rézbánya*) 1873 septemvre.

cu contielegerea mea. Comitetulu scolasticu **Nicolau Popovicu** insp. scol. de scol

CONCURSU.

2

Fiindu-ca in urmare concursului scrisu si publicatu cu terminulu de 16. Septembrie st. v. pentru postulu invetiatorescu din Oradea-mare s'a insinuat numai unu competinte; pentru ace'a, — terminulu se prolungesce pana in 30. Septembrie a. c. st. v. deci pelanga sustinerea conditiuniloru publicate in concursulu primu, — doritorii de a competi pentru acestu postu suntu poffiti ca pana in 30 Septembrie st. v. sè si-tramita petitiunile instruite conformu conditiuniloru espuse si publicate.

Oradea-mare 16. Septembrie

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Simeonu Bica** Protopres Oradii mari ca Inspectoru districtualu